

„יפוצו מעינותיך חוצה“, ועד ל„חוצה“ שאין חוצה מחוץ הימנו.

ועי' זוכים לביאת משיח צדקנו – שגם הוא יבוא ויתגלה בעוה"ז הגשמי דוקא, בגאולה האמיתית והשלמה.

ואז יקויים היעוד המובא בפרשתנו (נצבים ל, ג), „ושב ה' אלך את שבותך גו“, וכפירוש רש"י: „הוא עצמו צריך להיות אוהז בידי ממש איש איש ממקומו, כענין שנאמר ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל“, ובאופן ד,מיד הן נגאלין“, „מיד“ ממש.

* * *

[ניגנו הניגון „והריקותי לכם ברכה“ (ד,ניקאלאיעו“) באופן בלתי מסודר, היינו, שחלק מהקהל שר באופן כך, וחלק מהקהל – באופן שונה. ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

דובר כמ"פ שישנם כאלו שטבעם לומר על כל דבר „איפכא מסתברא“: כאשר יהודי פוגש את רעהו ומברכו בברכת „שלום עליכם“, עונה לו רעהו – „עליכם שלום“: הוא מברכו אמנם בברכת „שלום“, אבל באופן ד,איפכא מסתברא“: אתה אומר לי „שלום עליכם“, ואני אומר לך „עליכם שלום“.

ועד"ז בנוגע לניגון שניגנו זה עתה – שכולם מנגנים אמנם ניגון אחד, אבל באופן ד,איפכא מסתברא“: זה באופן כך וזה באופן כך!

וכל זה – למרות שדובר עתה אודות גדול העילוי ד,כולנו כאחד“, „לאחדים כאחד“, שענין זה צריך להתבטא גם בניגון – שכולם מנגנים באופן אחד.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) אינני מתכוון להכריע מהי הגירסא הנכונה בניגון זה – כי אין זה עניני להכריע בין „הרים גבוהים“ ולפסוק „דין תורה“, ובפרט „דין תורה“ בענין חמור כזה... ועאכו"כ כאשר נמצאים ביום השבת שאין דנין בשבת!

אבל אעפ"כ, אם יכולים לבוא לידי הכרעה ללא צורך ב„דין תורה“, ואפילו ללא צורך ב„פשרה“ – ה' זה דבר טוב ונכון בהתאם לגדל הענין ד,כולנו כאחד“. ולכן, בהכרח שאחד יוותר לשני כו', כי רק אז יכולים להיות במעמד ומצב ד,כולנו כאחד“.

* * *

ז. האמור לעיל אודות ברכתו של הקב"ה בשבת האחרון דחדש אלול – שייך בכל שנה ושנה. ונוסף לזה – ישנו ענין מיוחד בקביעות שנה זו, שבשבת האחרון דחדש אלול קורין „נצבים-וילך“ ביחד (כאמור לעיל (ס"א) שלפעמים קורין בשבת זו פ' נצבים בלבד, ולפעמים – „נצבים-וילך“ ביחד, כבקביעות שנה זו).

והנה, כאשר הפרשיות „נצבים-וילך“ הן מחוברות, מוכן, שמשנתה

התוכן ד,,נצבים" בפ"ע ו,וילך" בפ"ע, כי פרשת,,נצבים" מחוברת לפרשת וילך", ופרשת,,וילך" מחוברת לפרשת,,נצבים".

ובפשטות: כל יום וכל רגע בשבוע זה שייך לפרשת,,נצבים-וילך". וכאשר שואלים יהודי בכל יום ובכל רגע דשבוע זה מהי,,פרשת השבוע", עתה הוא בפשטות: פרשת,,נצבים-וילך".

ואע"פ שבימים הראשונים שבשבוע לומדים בשיעור חומש היומי פרשת נצבים בלבד, ובימים האחרונים שבשבוע לומדים פרשת וילך בלבד, וע"פ תורת אדמו"ר הזקן שצריכים,,לחיות" עם פרשת השבוע, הרי מובן, שבהתחלת השבוע חיים עם פרשת,,נצבים", ובסוף השבוע - עם פרשת,,וילך" - אעפ"כ, מכיון שפרשת השבוע היא,,נצבים-וילך" (כנ"ל), נמצא שהשיעור דכל יום ויום (הן בהתחלת השבוע והן בסוף השבוע) הוא חלק מפרשת,,נצבים-וילך".

וענין זה מתבטא גם בפועל: כאשר,,נצבים-וילך" מחוברים אזי נוספים כו"כ פסוקים בלימוד השיעור חומש דכל ימי השבוע, זאת אומרת, שהחיבור ד,,נצבים-וילך" ביחד פועל גם על השיעורי חומש שלומדים כפ' נצבים בפ"ע (בימים הראשונים שבשבוע) וגם על השיעורי חומש שלומדים בפ' וילך בפ"ע (בימים האחרונים שבשבוע) שכלל יום לומדים פסוקים נוספים, מה שלא היו לומדים (ביום זה) אם היו קורין פ' נצבים בפ"ע ופ' וילך בפ"ע.

דוגמא לדבר בנגלה דתורה:

ידוע פס"ד הצ"צ (ואדמו"ר הזקן) בנוגע לשמות שצריכים להיות שונים זה מזה (כלה וחמותה, וכיו"ב) - שכאשר א' מהם נקרא בב' שמות (היינו, נוסף על השם הראשון הוה אצל שניהם, יש לו שם נוסף שאין לשני), אין שום חשש בעולם כלל" (שו"ת צ"צ חאהע"ז סו"ס קמג). וטעם הדבר: כאשר ישנם ב' שמות, אין הכוונה שכל שם הוא ענין בפ"ע (שאי שרים הם בשם הראשון), אלא ע"י צירוף ב' השמות ביחד נעשה שם אחד, וא"כ, משתנה תוכנו של השם הראשון מפני חיבורו עם השם השני. זאת אומרת: למרות שישנם כאן ב' תיבות, ובעת כתיבתם ע"ג שטר צריך להיות הפסק אות א' ביניהם, אעפ"כ, ב' תיבות אלו מהווים שם אחד של דבר אחד, ושם זה (המורכב מב' תיבות) מורה על תוכנו של הדבר, ולכן, תוכנו שונה מתוכנו של דבר הנקרא בשם אחר (א' מב' תיבות הנ"ל).

ועד"ז מובן בנוגע לענינו: אע"פ שהשם,,נצבים-וילך" מורכב מב' תיבות, שכל א' כתובה באופן נפרד (מוקף גייל כו'), ויתירה מזו: תיבת,,נצבים" מסתיימת במ"ם סופית (שזה מורה על סיום התיבה) - אעפ"כ, הרי זה שם אחד של פרשה אחת -,,נצבים-וילך" ביחד.

ומאחר ששם הפרשה הוא שונה, מובן, שגם תוכנה של הפרשה שונה. היינו, שישנו שינוי בתוכן הפרשיות,,נצבים" ו,וילך" בפ"ע, ותוכן פרשת,,נצבים-וילך" כשהם מחוברים.

ומובן, שישנה הוראה בעבודת ה' הנלמדת מחיבור הפרשיות „נצבים” וילך” ביחד – כתורת הבעש"ט הידועה שבכל ענין ישנה הוראה בעבודת ה', כדלקמן.

ח. דובר כמ"פ שהתוכן ד„נצבים” והתוכן ד„וילך” הוא באופן הפכי זה מזה, כי לאחר כל הפירושים והרמזים והסודות כו' שבתיות אלו, הרי „אין מקרא יוצא מידי פשוט”, ובפשטות – תוכנם הפכי: „נצבים” פירושו – עמידה במקומו בתוקף, ואילו „וילך” פירושו – הליכה ממקום למקום, היפך העמידה במקומו בתוקף („נצבים”).

ובפרט ע"פ האמור לעיל ש„נצבים” הוא ע"ד מ"ש „נצב מלך”, ומובן, שענינו והנהגתו של המלך הרי זה באופן של עמידה על מקומו בתכלית התוקף, היפך הענין ד„טלטולי דגברא קשין” (ועאכ"כ כאשר מדובר אודות טלטול של מלך). וכפי שמצינו אצל שלמה המלך, שאצלו ה' ענין המלוכה בשלימות, כמ"ש „וישב שלמה על כסא ה'” – הרי הנהגתו היתה באופן שהוא יושב על מקומו (באופן ד„נצבים”), וכל הניצוצות נתקבצו וכאו אליו מכל המקומות הרחוקים.

ולאידך – „וילך” מורה שאינו נשאר במקומו, אלא נמצא תמיד בתנועה של הליכה („ער האלט אין איין גיין”), „ילכו מחיל אל חיל” – היפך הענין ד„נצבים”, „נצב מלך”.

ומובן, שגם כאשר מחברים את „נצבים וילך” ביחד, לא משתנה הפירוש הפשוט („אין מקרא יוצא מידי פשוט”) ד„נצבים” ו„וילך”, וא"כ, נשאלת השאלה: כיצד יכולים לחבר ב' ענינים הפכיים זה מזה?

בשלמא כאשר קורין פרשת „נצבים” בשבת בפ"ע ופרשת „וילך” בשבת בפ"ע – מובן, שסדר העבודה הוא שלכל לראש צריך להיות הענין ד„נצבים”, ואח"כ בא הענין ד„וילך”, זאת אומרת: כאשר עבדתו היא באופן ד„נצבים”, יודע הוא שאינו יכול להשאר בדרגא זו אלא עבדתו צריכה להיות באופן ד„וילך”, ולאידך – התחלת העבודה אינה באופן ד„וילך”, אלא העבודה ד„וילך” באה לאחר העבודה ד„נצבים”.

דהנה, ישנם כמה דרגות ואופנים באופן העבודה ד„נצבים”, היינו, למרות שהנקודה הכללית שבדבר היא העמידה בתוקף, באופן ד„לא שניתי”, הרי מובן שישנם כו"כ אופנים ודרגות שבהם יכולה להתבטא העבודה באופן ד„לא שניתי”. ועד"ז ישנם כמה דרגות ואופנים באופן העבודה ד„וילך” – בהתאם לדרגא שבה נמצא וממנה צריך ללכת. ולדוגמא: „לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך” – דקאי (בפשטות) על ההליכה מ„אור כשדים” ומ„חרן”, „חרן אף של מקום בעולם”; וישנו הענין ד„ילכו מחיל אל חיל” בדרגות נעלות יותר.

ובזה ישנה ההוראה מסדר הפרשיות „נצבים” ואח"כ „וילך” (שסדר זה קיים בכל השנים כולם, גם כאשר הפרשיות הן נפרדות) – שהעבודה ד„נצבים”

„לא שניתי“, היא באופן שמביאה אח"כ לעבדה ד„וילך“, היינו, שאינו נשאר במעמד ומצב זה, אלא הוא מתעלה בעבודתו באופן של הליכה - „וילך“. ועד"ז לאידך - שהעבדה ד„וילך“ (אינה מענינים בלתי רצויים (אור כשדים וכו') אלא עבדת ההליכה) היא ממצב של „נצבים“, היינו, לאחר שעבודתו היתה כבר באופן ד„נצבים“, „לא שניתי“, הרי הוא הולך משם לדרגא נעלית יותר, באופן ד„ילכו מחיל אל חיל“.

וכל זה שייך רק כאשר מדובר אדות „נצבים“ בפ"ע ו„וילך“ בפ"ע (ב' אופני עבדה שבאים זה לאחר זה), אבל בקביעות שנה זו, הרי הפרשיות „נצבים-וילך“ הן מחוברות ביחד, וא"כ, נשאלת השאלה: כיצד יכולה להיות העבדה בב' אופנים הפכים זה מזה - ביחד?!

ט. והביאור בזה:

כדי לחבר את העבדה ד„לא שניתי“ („נצבים“) עם העבדה באופן של שינויים והליכה „מחיל אל חיל“ („וילך“) - צריכים להמשיך ממקום עליון כזה שלמעלה מכללות החילוק שבין שינוי להעדר השינוי, שעל ידו יכול להיות החיבור דב' ההפכים - ד„נצבים-וילך“ („לא שניתי“ ביחד עם שינויים).

ועד"ד שמצינו בנוגע לארך - „מקום הארך אינו מן המדה“, שזהו ענין ד„נמנע הנמנעות“, היינו, חיבור ההפכים דגבול וכלי גבול כאחד, כמבואר בשו"ת הרשב"א (סתי"ח - הובא בס' החקירה להצ"צ ע' 68).

זאת אומרת: מצד א' הארך הוא במדידה והגבלה דוקא - „אמתיים וחצי ארכו גר“, „לא פחות ולא יותר, וביחד עם זה הרי „מקום הארך אינו מן המדה“ - חיבור גבול וכלי גבול ביחד. ומזה מביאים הוכחה בנוגע לכללות הענין ד„נמנע הנמנעות“.

דהנה, יש גדולי ישראל שסברו שיכול להיות ענין של נס שלמעלה מן הטבע (שגם זה חידוש). אבל באופן שהטבע הוא בפ"ע והנס הוא בפ"ע. ולא רק שהאמינו (באמתה פשוטה) שיכול להיות ענין של נס שלמעלה מהטבע, אלא ענין זה הונח בשכלם. אבל החיבור דטבע ונס ביחד, גבול וכלי גבול ביחד, לא הונח בשכלם.

ועל זה באה ההוכחה מהנס ד„מקום הארך אינו מן המדה“, שזהו ענין ד„נמנע הנמנעות“, חיבור טבע ונס, גבול וכלי גבול ביחד, היינו, לא זו בלבד שהאריך הוא למעלה ממדידה והגבלה (שגם זה חידוש ונס גדול, בהיותו עשוי מזהב גשמי), אלא ביחד עם זה שהוא מדרד ומוגבל במדה מסויימת, „אמתיים וחצי ארכו גר“, הרי „מקום הארך אינו מן המדה“ - גבול וכלי גבול כאחד.

ועד"ז מובן בנוגע לחיבור ד„נצבים-וילך“ ביחד - שענין זה נפעל ע"י המשכה ממקום שלמעלה משניהם, ועל ידו יכול להיות חיבור שניהם ביחד, למרות היותם הפכים זה מזה.

י. ובפרט שב' ההפכים שבארוך - „מקום“ ו„אינו מן המדה“ - הם בדוגמת ב' ההפכים ד„נצבים-וילך“:

כללות ענין הארון הוא באופן תוקף ונצחיות (,לא שניתי"), וזהו מה שהארון לא הלך בגלות כו', כפס"ד הרמב"ם (הל' ביהב"ח רפ"ד) ש, בעת שבנה שלמה הבית וידע שסופו ליחרב, בנה בו מקום לגנוז את הארון למטה במטמוניות . . ויאשיהו המלך צוה וגנוז כו', ודלא כשאר כלי המקדש (שולחן ומנורה ומזבח) שהלכו בגלות.

[אע"פ שלכמה דעות כלים אלו מעכבים במקדש ואילו הארון אינו מעכב במקדש, כדמוכח מזה שבבית שני לא הי' הארון, ועד כדי כך שלפי הדעות שחולקים על הרמב"ם וס"ל שלא גנוז יאשיהו, הנה בזמן בית שני לא הי' הארון אפילו ,למטה במטמוניות כו'"].

לפי שהארון ענינו - ענין הנצחיות, ולכן לא שייך בו שינוי כלל.

זאת אומרת: לא זו בלבד ש,לוחות הברית" הם באופן שלא שייך בהם שינוי כלל (,נצבים", ,לא שניתי"), כדוגמת ענין ה,ברית" שלא שייך בזה שינוי, אלא גם הארון עצמו נקרא ,ארון ברית ה'" (כמ"ש בפרשתנו (וילך לא, כה)). ולכן, לא שייך שינוי כלל בארון, ומשום זה לא הלך בגלות, אלא נגנז.

ועד"ז מוכן גם בנוגע למדת הארון, ,אמתיים וחצי גו'", שגם בענין זה (שהארון הי' במדה זו דוקא, לא פחות ולא יותר) מבתטא התוקף שבארון - התוקף ד,נצבים", ,לא שניתי".

ועפ"ז נמצא שחיבור ב' ההפכים שבארון (,מקום הארון אינו מן המדה" (הו"ע א' עם חיבור ההפכים ד,נצבים וילך" - כי: ,מקום הארון" הו"ע התוקף ד,נצבים" (כנ"ל), ו,אינו מן המדה" (בלי גבול) הו"ע ד,וילך", הליכה מחיל אל חיל, למעלה ממדידה והגבלה. והחיבור ד,מקום הארון" עם ,אינו מן המדה" הו"ע החיבור ד,נצבים וילך" ביחד.

יא. ביאור הענין ד,נצבים" - בעבודת האדם:

פרשת ,נצבים" מורה על העבודה באופן של עמידה במקומו בתוקף, באופן ד,לא שניתי". ולפעמים קורין פרשת ,נצבים" בפ"ע, היינו, שישנו שבוע שלם שבו לומדים וקורין פרשת ,נצבים" בפ"ע - להורות שצריכים משך זמן שבו תהי' עיקר העבודה באופן ד,נצבים", כדי שהענין ד,לא שניתי" יחדור ויחקק אצלו באופן קבוע.

ומוכן, שישנם כו"כ חילוקי דרגות באופן העבודה ד,לא שניתי" - בהתאם למעמדו ומצבו בעבודת ה', ובכל דרגא ודרגא שייך ענין העמידה בתוקף, באופן ד,לא שניתי".

[וע"ד חילוקי הדרגות בין המעמד ומצב בזמן בית ראשון לזמן בית שני, וכן הזמן שבין ב"ר לב"ש (כידוע מ"ש בע"ח (שער מיעוט הירח פ"ב) שבנוגע למעמדה ומצבה של ספירת המלכות ישנו עילוי בשבעים שנה דגלות בכל לגבי המעמד ומצב דומן בית שני. וכל זה - אע"פ שגלות בכל היא התחלת הגלויות, ,רישא דדהכא"').]

ולדוגמא: ישנו מי שעבודתו היא מבלי להתפעל מהשינויים שמבחרן הימנו, וישנו מי שעבודתו היא מבלי להתפעל מהשינויים שעבודתו הוא, היינו, גם כאשר מתעלה באופן העבודה דהבנה והשגה, אין זה פועל אצלו חלישות ח"ו בתוקף העבודה דמצד אמונה פשוטה - „אני מתפלל לדעת זה התינוק“.

דהנה, קודם שיהידי מתעלה לדרגא נעלית יותר בהבנה והשגה באלקות כו', מוכן שעבודתו היא מתוך אמונה פשוטה, אבל לאחר שסמגיע לידי הבנה והשגה יכול לחשוב ששוב אינו זקוק לעבודה מצד אמונה פשוטה. ועל זה באה ההוראה ד„נצבים“ - שעבודתו צריכה להיות באופן של עמידה בתוקף ללא שינויים, „לא שניתי“, היינו, שגם לאחר שסמגיע לעילוי דהבנה והשגה, נשאר אצלו תוקף האמונה פשוטה וקב"ע - „אני מתפלל לדעת זה התינוק“.

זאת אומרת: לא זו בלבד שהתוקף ד„נצבים“, „לא שניתי“, הוא בנוגע לאמונה פשוטה, אלא יתירה מזו: עיקר החידוש הוא שהתוקף ד„לא שניתי“ נפעל גם בנוגע לענינים שהגיע אליהם באופן של הבנה והשגה. וכמוכן בפשטות החילוק שבין רצון לשכל - שכאשר הרצון הוא בתוקף ד„לא שניתי“ אין חידוש בדבר - מאי קמ"ל, אבל כאשר התוקף ד„לא שניתי“ הוא בענין השכל, הרי זה חידוש גדול!

ועד"ז בנוגע לקיום המצוות: קודם שסמגיע להבנה והשגה בטעמי המצוות כו', מוכן שעבודתו היא מתוך קבלת עול, „אשר קדשנו במצוותיו וציונו“, שזוהי הכוונה הכללית שבמצוות. ובלשון חז"ל: חוקה חקקתי גזירה גזרתי אין לך רשות להרהר אחרי. אבל לאחר שמתעלה בעבודתו ומגיע לידי הבנה והשגה - נשאלת השאלה: לשם מה עליו לקיים את המצוות באופן של חוקה חקקתי גזירה גזרתי כו', באופן של קב"ע בלבד - הרי הוא מבין ומשיג כבר את טעם הדבר וכיו"ב, וא"כ, מדוע „אין לך רשות להרהר אחרי“ - הרי לא מדובר כאן אודות הרהור שיביא לידי חלישות ח"ו בקיום המצוות, אלא אדרבה: הרהור באופן שמבין ומשיג את השכל שבדבר, שהרהור זה פועל אצלו תוספת חיות שמחה ותענוג בעבודת ה'?! - ועל זה אומרים לו שהעבודה דקב"ע צריכה להיות באופן ד„לא שניתי“, „נצבים“, גם כאשר בא לידי הבנה והשגה.

וכמו שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בכו"כ מאמרים (סה"מ קונטרסים ח"א פד, א. קפ, א. סה"מ אידיש ע' 46. ובכ"מ) שגם המצוות ד„משפטים“ (כמו גזל, גניבה, אונאה, כיבוד אב ואם וכו'), עם היותם מחוייבות מצד השכל, צריך לקיימם בדרך קבלת עול כמו המצוות דחוקים - „חוקה חקקתי גזירה גזרתי“.

יב. ואף שכתב הרמב"ם בשמונה פרקים שלו פ"ו (הובא גם בסה"מ צ להצ"צ פד, ב) דמה שארז"ל „אל יאמר אדם אי אפשרי כו' אלא אפשרי ואבי שבשמים גזר עלי“ הוא דוקא באותן הדברים „שאלמלא התורה לא היו רעות כלל“ כמו בשר וחלב ושעטנז, משא"כ הרעות שגם מצד השכל הן רע (גניבה,

גזילה וכיו"ב), „הנפש החשובה לא תתאווה לאחד מאלו הרעות כלל". דמזה מוכח לכאורה שבמצוות שכליות מספיק שקיומם יהי' מצד השכל (ולא מצד זה ש„אבי שבשמים גזר עלי") - הנה זהו דוקא בצדיק (ובלשון הרמב"ם: „חסיד"), משא"כ הבעל תשובה, מכיון שסורו רע, אינו יכול לסמוך על מה שאינו רוצה (,אי אפשי") בדברים הרעים להיותם רע מצד השכל, והעצה היחידה להיות בטוח שלא יעשה אותם היא רק מצד זה ש„אבי שבשמים גזר עלי", קבלת עול.

[ואין סתירה לזה ממ"ש בלקר"ת ואתחנן (ט, ד) בשם המגיד נ"ע, דבע"ת „צריך שמירה מעולה שלא יחזור לסורו" ולכן „צ"ל כל מיני רע ואיסורים מאוסים אצלו ושיאמר אי אפשי" - כי פשוט שבתשובה יש כו"כ דרגות. ובלקר"ת שם מדבר בדרגא נעלית דתשובה*, שאז שייך ש„כל מיני רע ואיסורים (יהיו) מאוסים אצלו ושיאמר אי אפשי" (באמת). משא"כ המדובר כאן הוא בדרגא הכי פחותה דתשובה, שאז אין מספיק שיאמר „אי אפשי" (מכיון שבפנימיות ובהעלם נשאר לו עדיין איזה רצון לזה), ובכדי שימנע מעשיית הרע הוא דוקא מצד זה ש„אבי שבשמים גזר עלי"].

וע"פ הידוע שגם בצדיקים צ"ל העבודה דתשובה, לאתבא צדיקייא בתיובתא - מובן שגם בצדיקים צ"ל גם הקיום דמשפטים מצד חוקה חקתי גזירה גזרתי. ולא עוד, אלא דמכיון שצדיקים אינם מנוסים בנסיון - צריכה להיות (התחלת) העבודה אצלם בזהירות הכי גדולה, ובמילא צ"ל אצלם הענין ד„אבי שבשמים גזר עלי" (גם בנוגע למצות שכליות) עוד יותר מבעלי תשובה. אלא שזהו רק בהתחלת העבודה ד„לאתבא צדיקייא בתיובתא". אבל תכלית השלימות ד„לאתבא" הוא - שאינו שייך בכלל לומר „אפשי" (וגם לא „אי אפשי"?), לפי שאינו שייך כלל לכל הענין.

דוגמא להנ"ל אחדות הזהירות הדרושה בעבודת הצדיקים:

היות שהצדיק נמצא במעמד ומצב נעלה ביותר, עד שהוא למעלה לגמרי מכללות עניני העולם, יתכן לפעמים שכאשר צריך לפעול איזה פעולה בעולם, יהי' הדבר באופן בלתי רצוי, היינו, שהזולת ינוק כתוצאה מכך, וכיו"ב.

[אמנם אין הדבר באשמתו, אבל אעפ"כ, כתוצאה מפעולה שלו נגרם נזק אצל הזולת. וע"ד שמצינו בנוגע לקיום מצות הצדקה - שכאשר איבד סלע

(*) אבל גם בדרגא זו „צריך (עדיין) שמירה מעולה שלא יחזור לסורו". משא"כ שלימות התשובה היא - שנהפך סורו טבע, ואז הוא כצדיק מעיקרו [וכמבואר בסה"מ תש"ה ע' 42 (נעתק בהערה לספר אר"ת להה"מ בהוספות ע' יג) דמ"ש הה"מ שבע"ת צ"ל אי אפשי, וזהו בע"ת בתשרית, אבל בתשרי"ע מתהפך לגמרי... ויכול לומר אפשי" כמו צדיק].

ויש לומר, דתשובה באופן שצריך עדיין לשמירה - הר"ע „לשנות מדותיו הטבעיים" (אתכפא); ושלמות התשובה שנהפך (סורו) טבעו - הר"ע „לשנות טבע מדותיו".

ומצאו עני ונתפרנס ממנו, נחשב הדבר לקיום מצות הצדקה (אע"פ שמאבד הסלע אינו יודע מזה, ולא התכוון לכך כו'), כיון שבפועל ממש נפעל עי"ז פרנסת העני ובני ביתו. ועד"ז מובן בנוגע לצד ההפכי, כנ"ל. ואע"פ שבנוגע לעונש ישנם חילוקי דרגות בדבר, היינו, שכאשר אין הדבר באשמתו לא מגיע לו עונש כו' - הרי זה רק בנוגע לענין העתש, אבל בנוגע לעצם הענין - הרי סוכ"ס נגרם ענין בלתי רצוי כתוצאה מפעולה שלו].

וע"ד הענין ד,,איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי" - למרות שעבודתו בפועל ובגלוי היא בתכלית השלימות.

והעצה לזה היא - כאשר מקשר את עצמו למעלה באופן שלמעלה מטעם דעת, וכפתגם הידוע שכאשר קשורים למעלה אין נופלים למטה (,,אז מ'איו פארבונדן אריבן פאלט מען ניט אונטן"), היינו, שכללות העבודה היא באופן דקבלת עול שלמעלה מטר"ד, ,,חוקה חקקתי גזירה גזרתי", גם כאשר מדובר אדות מצוות שכליות.

יג. ונחזור לעניננו:

העבודה ד,,נצבים", עמידה בתוקף באופן ד,,לא שניתי" - צריכה להיות בכל הדרגות והאופנים שבעבודה, כאמור לעיל שגם כאשר מתעלה בעבודתו ומגיע לידי הבנה והשגה כו', נשאר לעמוד על עמדו בתוקף ד,,לא שניתי" ביחס לעבודה מתוך אמונה פשוטה, ,,אני מתפלל לדעת זה התינוק".

ומובן, שענין זה שייך בעבודת כאו"א מישראל, מ,,ראשיכם שבטיכם" עד ,,חוטב עציץ ושואב מימין", ואדרבה: אצל ,,חוטב עציץ ושואב מימין" נקל יותר לפעול את העמידה בתוקף דאמונה פשוטה (,,נצבים") מאשר אצל ,,ראשיכם שבטיכם", בעלי הבנה והשגה, שהם צריכים להתייגע ולפעול כעצמם שהבנתם והשגתם לא תגרע ולא תכלבל לעבודה מתוך אמונה פשוטה.

ועד"ז שייך הענין ד,,נצבים" (,,לא שניתי") בדרגא נמוכה יותר - בנוגע לאופן דנתינת הצדקה:

כאשר יהדי מרויח בעסקיו ונותן לצדקה, יכול לעשות ,,חשבון" שבהיותו כעל שכל גדול ביותר, וכפרט - בהיותו ,,דרייער" גדול וממולח ביותר, הנה עי"ז הצליח להרויח את כספו, ונתאפשר לו לתת סכום זה לצדקה.

ועל זה אומרים לו שעבודתו צריכה להיות באופן ד,,נצבים", ,,לא שניתי", היינו, שישאר לעמוד על עמדו בחוקף ביחס לענין האמונה: כשם שבהיותו ,,תינוק" בעניני המסחר (קודם שהתחיל לחשוב שהוא סוחר גדול) האמין באמונה פשוטה שהריוח בא לו ע"י ברכתו של הקב"ה, כמו כן לאחר

שנעשה „בעל שכל“ בעניני מסחר, צריך להשאר אצלו תוקף האמונה שהריוח בא לו ע"י ברכתו של הקב"ה.

[האמת היא שעצם מחשבתו שההצלחה במסחר היא מפני גודל פקחותו - מוכיח שהוא „תינוק“, אבל אעפ"כ, היות שהוא מחשיב את עצמו ל„בעל שכל“ בעניני המסחר, אומרים לו שכשם שבהיותו „תינוק“ ה' אצלו הענין דאמונה פשוטה, כמו כן צריך להשאר אצלו הענין דאמונה פשוטה באופן ד„נצבים“ (,לא שניתי") גם לאחר ששנעשה „בעל שכל“ - לפי דעת המדמה].

וכאמור לעיל - ישנם חילוקי דרגות בנוגע לאופן העבודה ד„נצבים“, היינו, כמה מתבטא הענין ד„לא שניתי“ בעבודתו - בהתאם לחילוקי הדרגות שבכללות העבודה.

יד. והנה, לאחר העבודה ד„נצבים“, באה העבודה ד„וילך“ - היינו, שאינו נשאר בדרגתו הקודמת, אלא הוא מתעלה בעבודתו והולך „מחיל אל חיל“. זאת אומרת: יהודי אינו יכול להסתפק בזה שנשאר לעמד על עמדו, במעמדו ומצבו הקודם, אלא עליו להוסיף ולהעלות בקודש - „ילכו מחיל אל חיל“.

[וע"ד המדובר בהתוועדות שלפנ"ז (שיחת ח"י אלול) אודות כללות הענין ד„יום הולדת“ - שכל יום ויום הוא בדוגמת „יום הולדת“, מאחר שבכל יום יום מתחדשת בריאתו של האדם, ולכן, כללות עבודתו דאתמול אינה שייכת למציאותו כפי שנתחדשה ביום זה, אלא ביום זה עליו להתייגע מחדש כר].

ואע"פ שלאחרי „נצבים“ צריך להיות „וילך“ - הרי מוכן שגם העבודה ד„נצבים“ (קודם שמגיע ל„וילך“) היא בבחינת „עבודה תמה“.

דהנה, בביהמ"ק היו ב' סוגי עבודה: „עבודה שאינה תמה“ - שיש אחרי עבודה, ו„עבודה תמה“ - שאין אחרי עבודה. ובנדור"ד - העבודה ד„נצבים“ היא בבחינת „עבודה תמה“, כי אע"פ שלאחרי צריכה להיות העבודה ד„וילך“, הנה כל זמן שהוא נמצא במעמד ומצב שלפנ"ז, ועבודתו היא באופן ד„נצבים“, הרי זו עבודה שלימה, „עבודה תמה“, בפני עצמה.

וענין זה מרומז בזה שתיבת „נצבים“ מסתיימת במ"ם סופית - להורות על סיום הענין, מאחר שזוהי „עבודה תמה“.

טו. והנה, האמור לעיל שייך בשנים שבהם קורין פרשת „נצבים“ בפ"ע ופרשת „וילך“ בפ"ע, היינו, שישנו שבוע שלם שבו מדגשת העבודה ד„נצבים“ (על כל פרטי), וישנו שבוע שלם שבו מדגשת העבודה ד„וילך“, אבל בקביעות שנה זו קורין „נצבים וילך“ ביחד, להורות שכאשר נמצאים קרוב לימות המשיח אין זמן להמתין על כל א' מסוגי העבודה (ד„נצבים“ ו„וילך“) בפ"ע, אלא באותו יום ובאותו רגע נעשית העבודה באופן ד„נצבים וילך“ ביחד (וגם אז העבודה ד„נצבים“ היא בבחי' „עבודה תמה“, ולכן, גם

כאשר „נצבים וילך“ מחוברים, מסתיימת תיבת „נצבים“ במ"ם סופית).
ויה"ר שעבודת כאו"א מישראל תהי' באופן ד„נצבים וילך“ ביחד, ובנוגע לפועל – יתבונן כאו"א במעמדו ומצבו כו', ועי"ז ידע כמה צריך להתבטא אצלו הענין ד„נצבים וילך“, והעיקר – להביא זאת במעשה בפועל, למטה מעשרה טפחים.

ועי"ז שבנ"י נמצאים במעמד ומצב ד„אתם נצבים היום כולכם“, באופן ד„נצב מלך“ – זוכים בקרוב ממש ל„וילך“, היינו, שהולכים ביחד עם מלך מלכי המלכים הקב"ה וביחד עם משיח צדקנו (המלך המשיח) – לארצנו הקדושה, „ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה“, ושם גופא – לארמון המלוכה, ביהמ"ק השלישי, „מקדש אדני כוננו ידיך“.

ומתכווננים להכתרת המלך בר"ה באופן ד„מלכותו ברצון קבלו עליהם“, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ב„המשך הידוע“ (ד"ה יו"ט של ר"ה תש"ג פ"ב) – שההכתרה היא „בשמחה גדולה“.

* * *

טז. ישנו ענין נוסף השייך במיוחד לקביעות שנה זו – שיו"ט של ר"ה חל להיות בשבת.

דהנה, גם כאשר הפרשיות „נצבים וילך“ הם מחוברים, אין הכרח שיו"ט של ר"ה יחול בשבת דוקא:

ידוע הסימן המובא בבעה"ט (ר"פ וילך) ובכ"מ „ב"ג המלך פ"ת וילך“, היינו „ב"ג המלך, כשחל ר"ה (שהוא ה„מלך“ דכל ימי השנה) יום ב' או ג', אז נצבים וילך נפרדים“, „פ"ת וילך“, מלשון „פתות אותה פתים“, היינו, שמחלקים את פ' „וילך“ (מפ' „נצבים“), וקורין אותה בפ"ע.

ועפ"ז – כאשר ר"ה אינו חל ביום ב' או ג', אלא ביום השבת או ביום חמישי (כי ע"פ הכלל „לא אד"ו ראש“ יחול ר"ה רק בימים ב' ג' ה' וז'), אזי „נצבים וילך“ מחוברים.

ונמצא – שישנם ג' אופנים בדבר: כאשר הפרשיות „נצבים“ ו„וילך“ הם נפרדים – חל ר"ה בימות החול; וכאשר הפרשיות „נצבים וילך“ הם מחוברים – ישנם ב' אופנים: ר"ה שחל ביום החמישי – ביום חול, ולמעלה מזה – ר"ה שחל בשבת.

וענין זה מתאים עם המבואר בהמשך תרס"ו – שענין התענוג (שבת) הוא למעלה יותר מענין ההליכה, זאת אומרת, גם כאשר ישנו ענין ההליכה („נצבים וילך“ מחוברים) אין הכרח שר"ה יחול בשבת, כי ענין השבת (תענוג) הוא למעלה מענין ההליכה.

ומובן, שגם מהקביעות דר"ה ביום השבת צריכים ללמוד הוראה מיוחדת בנוגע לעבודת ה', והוראה זו צריכה להיות מובנת בפשטות לכאו"א מישראל, כדלקמן.

בלתי מוגה